

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИНКІВ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

08.08.2017

м. Київ

№ 3387

Про схвалення висновку до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування» (реєстраційний № 6677 від 10.07.2017)

Розглянувши проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування» (реєстраційний № 6677 від 10.07.2017), внесений народними депутатами України Солов'єм Ю.І., Веселовою Н.В. та інш., і відповідно до пункту 13 Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, затвердженого Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1070, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, **постановила:**

1. Схвалити висновок до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування» (реєстраційний № 6677 від 10.07.2017), що додається.

2. Управлінню регулювання та нагляду за установами накопичувального пенсійного забезпечення та управителів ФФБ та ФОН забезпечити надання висновку до Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку.

3. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на члена Нацкомфінпослуг Гурбич О.І.

В.о. Голови Комісії

О. Максимчук

Згідно з чинним законодавством
відповідно до колегіального рішення Комісії

Протокол № 110 засідання
Комісії від 08.08.2017

СХВАЛЕНО

Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг

08 серпня 2017 року № 3387

Висновок

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування»

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування» розроблено з метою забезпечення повноцінного реформування пенсійної системи, покращення пенсійного забезпечення громадян шляхом здійснення власних накопичень на старість та економічного зростання країни.

Прийняття законопроекту має на меті надати працівникам вже з 1 січня 2018 року можливість формувати обов'язкові особисті пенсійні накопичення, за рахунок яких вони в майбутньому одержать додаткове, до їх пенсій із солідарної системи, джерело пенсійних виплат, що певною мірою покращить їх забезпечення у старості.

Проектом закону передбачене внесення змін базових пенсійних законів «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та «Про недержавне пенсійне забезпечення», а також, до інших законодавчих актів, які дозволять забезпечити необхідні правові та регулятивні умови для запровадження другого рівня системи загальнообов'язкового пенсійного страхування з 1 січня 2018 року.

Змінами до базових пенсійних законів встановлюється, що застраховані особи, яким на дату впровадження обов'язкової накопичувальної системи пенсійного страхування виповнилося не більш як 35 років, сплачують внески із своєї заробітної плати (доходу) від 2 відсотків із щорічним збільшенням до 7 відсотків. Інші особи (які не досягли пенсійного віку або ті, кому виповнилося більше 35 років) мають право брати добровільну участь у накопичувальній системі пенсійного страхування.

Передбачена можливість успадкування накопичених пенсійних заощаджень, а також їх повного або часткового використання до настання пенсійного віку у разі: лікування від тяжких захворювань, настання критичних життєвих ситуацій, необхідності оплати освіти дітей чи придбання нерухомого майна тощо.

Законопроектом запропонована децентралізована модель функціонування накопичувальної системи пенсійного страхування, в рамках якої:

застраховані особи, для участі у накопичувальній системі пенсійного страхування, обирають недержавні пенсійні фонди, в яких вони бажають

формувати свої обов'язкові пенсійні накопичення. За бажанням особи, вона може в будь-який момент перейти до іншого недержавного пенсійного фонду;

адміністративне забезпечення процесу приймання та обробки відповідних заяв застрахованих осіб здійснюватиме Пенсійний фонд України, який даватиме розпорядження адміністраторам обраних недержавних пенсійних фондів про відкриття персональних накопичувальних пенсійних рахунків цим особам. Крім того, Пенсійний фонд України і сам вестиме такі рахунки в системі Реєстру застрахованих осіб. Завдяки постійному інформаційному обміну з інформаційно-обліковими системами адміністраторів відповідних недержавних пенсійних фондів буде забезпечуватися синхронізація персональних облікових даних учасників накопичувальної системи. Це дозволить забезпечити надійність та актуальність персоніфікованого обліку пенсійних активів, належних кожній застрахованій особі у накопичувальній системі, захист цих даних від помилок, ризиків фальсифікації або втрати, а отже і від ризику порушення майнових прав громадян;

єдиним, повністю централізованим механізмом у системі обов'язкового накопичувального пенсійного страхування, передбачено залишити систему адміністрування страхових внесків на накопичувальне пенсійне страхування. Адміністрування процесу збору таких внесків, їх обліку та розподілу між обраними громадянами недержавними пенсійними фондами забезпечуватиме Пенсійний фонд України, який має необхідні досвід, персонал, організаційну й технічну інфраструктуру для ефективного виконання зазначених функцій;

управління пенсійними активами в накопичувальній системі пенсійного страхування здійснюватимуть компанії з управління активами відповідних недержавних пенсійних фондів, а зберігання цих пенсійних активів будуть забезпечувати зберігачі цих фондів (банківські установи);

компанії з управління активами та зберігачі обираються радами недержавних пенсійних фондів, які беруть участь у накопичувальній системі пенсійного страхування, з числа тих компаній та банків-зберігачів, які мають відповідні ліцензії та, одночасно, відповідають критеріям, передбаченим законопроектом у змінах до статті 20¹ Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»;

основні функції з нагляду та регулювання у системі накопичувального пенсійного страхування, згідно із законопроектом, покладаються на:

Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, – в частині діяльності адміністраторів недержавних пенсійних фондів та недержавних пенсійних фондів;

Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку – в частині діяльності компаній з управління активами недержавних пенсійних фондів;

Національний банк України – в частині діяльності зберігачів недержавних пенсійних фондів.

Законопроектом передбачено:

допуск на II рівень лише тих недержавних пенсійних фондів, які відповідають необхідним критеріям. Критерії допуску пенсійних фондів до

участі в накопичувальній системі пенсійного страхування передбачені у змінах до статті 20¹ Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення»;

участь недержавних пенсійних фондів у системі гарантування вкладів, що забезпечить застрахованим особам – учасникам цих фондів єдиний гарантований рівень (як у банківській системі) компенсації втрат від настання ризику знецінення їх пенсійних накопичень;

децентралізована побудова системи – зокрема, за рахунок системи гарантування (страхування) вкладів і пенсійних заощаджень можна «врятувати» проблемний недержавний пенсійний фонд, але не величезний централізований Накопичувальний фонд;

неможливість суміщення ключових управлінських функцій між суб'єктами системи, що забезпечує від «конфлікту інтересів»;

зниження інвестиційних ризиків за рахунок обмеження напрямів інвестування пенсійних коштів у перехідний період впровадження накопичувальної системи пенсійного страхування (протягом перших трьох років).

Законопроект передбачає, також, внесення змін до інших законодавчих актів, щодо приведення їх норм у відповідність до запропонованої концепції обов'язкової накопичувальної пенсійної системи, зокрема до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Цивільного кодексу України, Законів України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

Узагальнюючий висновок

Нацкомфінпослуг у цілому підтримує законодавчі ініціативи, спрямовані на забезпечення реформування пенсійної системи з метою покращення пенсійного забезпечення громадян шляхом здійснення власних накопичень на старість шляхом запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Разом із тим, надаємо такі пропозиції до законопроекту:

1. При визначенні строків запровадження накопичувальної системи також необхідно врахувати питання технічної реалізації інформаційного обміну між системами персоніфікованого обліку учасників застрахованих осіб, що ведуться Пенсійним фондом та адміністраторами недержавних пенсійних фондів.

2. Є необхідним розв'язання проблеми щодо статусу недержавного пенсійного фонду як неприбуткової організації в частині узгодження положень пункту 133.4 статті 133 Податкового кодексу України та статей Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

3. Законопроектом передбачено внесення змін до статті 56 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо розширення підстав для здійснення одноразової пенсійної виплати. Зокрема,

передбачена можливість їх повного або часткового використання застрахованою особою своїх пенсійних коштів до настання пенсійного віку у разі: настання критичних життєвих ситуацій, необхідності оплати освіти дітей чи придбання нерухомого майна. Водночас, система обов'язкового пенсійного забезпечення повинна бути побудована таким чином, щоб забезпечити пенсіонеру достатній рівень доходу (на рівні, не меншому ніж прожитковий рівень). У зв'язку з цим, пенсійні кошти повинні використовуватись за їх цільовим призначенням (на пенсійне забезпечення громадян), адже інших джерел доходу у пенсіонера може не бути.

4. Законопроектом доповнюється частина п'ята статті 79 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» таким положенням: «Кошти накопичувальної системи пенсійного страхування не є державними коштами, і є об'єктом правового регулювання недержавних публічних фінансів».

Пропонуємо викласти зазначений абзац у такій редакції:

«Кошти накопичувальної системи пенсійного страхування не є державними коштами і використовуються на цілі, визначені Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» з урахуванням вимог Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

5. Законопроектом передбачено викладення в новій редакції частини першої статті 97 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Пропонуємо пункт 3 частини першої статті 97 цього Закону викласти у такій редакції:

«3) діяльність кожного недержавного пенсійного фонду, в якому обліковуються накопичувальні пенсійні рахунки, за формою, що визначається національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, шляхом оприлюднення звітних даних, що подаються адміністраторами недержавних пенсійних фондів відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» на її офіційному веб-сайті».

Також для забезпечення достовірності інформації про діяльність накопичувальної системи пенсійного страхування пропонуємо визначити у частині другій статті 96 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», що офіційне оприлюднення інформації про діяльність накопичувальної системи пенсійного страхування в цілому здійснюється в місячний термін після закінчення терміну подання аудиторського висновку, що підтверджує достовірність звітності недержавних пенсійних фондів.

6. Законопроектом вносяться зміни до статті 20¹ Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», нормами якої встановлюються критерії допуску недержавних пенсійних фондів до участі в накопичувальній системі пенсійного страхування. При цьому виключаються вимоги до досвіду роботи недержавного пенсійного фонду на ринку недержавного пенсійного забезпечення. Вважаємо за необхідне залишити такий критерій, як досвід роботи пенсійного фонду на ринку недержавного пенсійного забезпечення.

7. Потребує врегулювання питання порядку передачі коштів учасників накопичувальної системи пенсійного страхування з недержавного пенсійного фонду, в якому були відкриті накопичувальні пенсійні рахунки, у разі його невідповідності критеріям, встановленим статтею 20¹ Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

**Заступник начальника управління –
начальник відділу реєстрації, ліцензування,
дозвільних процедур та моніторингу впливу
регуляторних актів на ринку установ НПЗ і
управителів ФФБ та ФОН управління регулювання
та нагляду за установами накопичувального
пенсійного забезпечення та управителів ФФБ та ФС**

І. Хоружа